בסוד שיח

שאול שיף

נוגע בהיכל הרביעי

ב"ג תשרי נפרץ בישיבת "נתיב אריה" הממוקמת ברחבת ההכותל המערבי, סיום מחזית האחזות של שישה ספרי תורה מהודרים.

ספרי התורה הללו נתרמו על-ידי איל החסד והצדקה, ר' יצחק לייב רענגרס, לזכותם ולעילוי נשמתם של ששה קדושים וטהורים ה"ה. אלה שנרצחו אך ורק בשל היותם יהודים או שוו פלו תוך כדי מעשי גבורה ומסירות-נפש, שיהם יהוו בהירה בתקשורת.

משנסתיים המעמד המרשים הזה, נפסרו ספרי התורה – "עצמות אין סוף" – למשפחות ששיכלו את יקיריהם, כדי שיעבירו אותם אל מקומי המ עם, וסד הקריאה בהם. ואומר לך ברמיך חיי.

זה כבר הפך למסורת שבתשרי ובניסן מתפנה רענגרס מכל עסקיו ברחבי תבל ויושב עם רעיי תו ויתד מרימים את התרומה הזאת – ספר־תורה – והשבשה לשבורי־לב, מול קודש הקודשים ומ קום המקדש.

בשביל העתונות הכללית אין זה "אירוע". במובנה הצר סיקור של כמה שורות. אבל בעולם הנשמות, בעולם האמת, המעשים הללו של ר' יצחק לייב רענגרס הי"ו יוד ימינו, ראש ישיבת "נתיב אריה", הרב אחרון בינה שלים"א, וזכים לסיקור תקשורתי נרחב ומסעיר: שוברי עוסקים באותם יחידים ומיחדים המצויים בהיכל הרביעי שמתחת למסא הכבוד ממש.

וכך נאמר בזוהר הקדוש: "נוטע (נמשיו) מהר כל זה (השלישי) ונכנס בהיכל הרביעי. ושם כל אלו אבלי ציון וירושלים עם כל אלו שנתרגו על ידי עמים אחרים. ואותם אלה שנתרגו על־ידי עמים אחרים, יש בהם קדושה גדולה, עד שנשמר תיהם עולות לפ"ן (מושב קבלי) וממשיכים האר רות הגבוהים שבהיכל זה (הרביעי) הם זוכים בהם, וגם אבלי ציון וירושלים מתרגים עמהם.

וזהו הסיבה הראשה את אבלי ציון וירושלים יהודגים של הנשמות – והא מתוחל לבכות. ואז כל אלה הנשארים מודע דוד כולם, אחזים בו ומנח מים אותו... ונמה מלאכין ומרכבות יחדים עם הנשמות, שכל אחד מהם נושא מלבוש בשביל כל אלו הנשמות של היהודי אחות העולם". (פירוש המילים).

ובילקוט שמעוני נמצא כתוב: "אשרי רבותינו כל נפש ונפש שהיה עשו מישראל, כביכול נפל הקב"ה מהם כל נפש ונפש ושובל פודפרין (בגר עליון חשוב) שלו עד שצבעה רם...".

וכל העוסקים עם הדור אחות העולם להיטיב עמם, וזכים מהם להכות השוב לארץ שיעוד ומ רה. וידועה שיחתו של רבי יהודה בר־שלום עם הנשמה (זוהר פרשת שמות פיסקה רע"ח): "נשבע אני בשר של קברי, אם לא תפילה שלנו על החיים לא היו מתעוררים בעולם אפילו חצי יום...".

ובזכות ספרי התורה הללו – הנרשים עכשיו שנתרמו בעבר – "נפתחים שערי השמים של רח מים ומעודדים את האהבה למעלה" (זוהר ויקהל).

ששת ספרי התורה נתרמו לזכרם הקדושים והטהורים:

- שלום זרחמלך חריר
- נלעדי פרשי חריר
- אברהם קרנן חריר
- מלי חמואל, עזבריה ואברבנאל בנותיה חריר
- יהונתן שמריה מוחיו חריר
- מנשה קרמסקי חריר

נבוריהם ועוז־רוחם של נלעדי פרשי, אברהי קרנן, יהונתן ממריה מוחיו ומנשה קרמסקי חיו לשם דבר, ואנו מביאים באן מלים ספורות על אביהו קרנן חריר, בהיותו בן יחיד (ולו אחיבנן אחיות) למשפחה ניצולת שואה.

מתוך דברי הבריה:

"שמירת זכה לחיבול מבבעים רבים תחת אש. הוא היה ניבור ישראל אשר נפל בעיב ראש השנה, בית־אלול תשסיין, בקרב קשה בדי צרעת־עזה לחשתית מבוקש בבור בחמאס. הוא היה ממל הכוחות לאומץ נבורה והבקה במשי מה. לשני מ' מבצע היה נרדב לאסוף את הלוחד מים ולוחש עמהם שמע ישראל, ואז הישקים ביותר משמירת מצוות היו הזוהים אחיהו האי מים מסוכן ייחוד זה אלוי.

רענערט – היד הפתוחה

למעלה מכבע מיליארד ש"ח תרמו רע נגערס רעייתו בשנים האחרונות. הרשי מה ארוכה. הנהנים בין היתר: • מרכז המקדים לחרש במחלות הכתל (יחד עם מרם ש"ק) • בית כנסת במשכן הנשיא כלל ס"ת • בין 10־12 ספרי תורה כל שנה • 22 גני ילדים בגבול הצפון • בי־ כנ"ס בנגב • אוניברסיטת בר־אילן והאר ניברסיטה העתחה • 500 בריכים לחלוקה מדי יום בבתי"ח הרסה, בילינסון ושניידר • ממבה ל"עיר מציון" • מקל־ סים לנשים מוכות ונעזרות חסרות־בית • שיקום נפגעי צ'רנוביל • "מגן לחולה" (בני פישר) • 8 מקוואות בגבול הצפון • ביכנ"ס וישיבה בקריית־ארבע, סיע למשי פחת נצ'כות של ששרי משפר הגבול • הסטל צ"ש מרום אלי ויזל • גן פסלים ע"ש לילי שרון ע"ה ועוד לא הזכרנו את עשרות הבניינים למוסדות תורה וחינוך.

הלברשטט 1879
"תחת הערבות"

ר' יצחק מאיר (מושב חמד) מרכז בביתו תומך רב־עדך על יהדות אשכנז לדורותיה, וב מיוחד על קהילת הלברשטט. הנה, מסתבר, כי קהילה זו הראיה להיבלל בספר השיאים התר רני כמי שבנים אחת, ביב"ג אלול תל"ט (14 בספטמבר 1879), הבניסה 62(!) ספרי־תורה להיכל בית הכנסת המהודש והמפואש של הלברשטט. תהלוכת ספרי התורה יצאה ממקצדון "תחת הערבות" (בתרגום מגרמנית) העיר הלברשטט. צהלה ושמחה. וכבל זאת. כשמדובר בתרומת ספרי־תורה, נראה, כי ר' יצחק־לייב רענגרס נושא בתואר האליפות – אם יהדשה להשתמש בהגדרות מעולם הספורט. שכן, ספרי התורה בהלברשטט לא היו תרשים, אלא הר כנסו לבית הכנסת המהודש ממקום שבו נשמרו עד תום השיטרון.

ר' יצחק מאיר הדעיתו מדברים בחנו רב ובהקדה על רענגרס, שהרים ספרי־תורה לעי לוי נשמת ולזכות נבדיהם הקהי"ם, אבי ואבימל והלנסקי הי"ד. השניים נרצחו בידי מחבלים סמוך לעלי שבחבל בנימין.

להלן "סדר הכנסת ספר תורה לבית הכנסת" כפי שנהוג היה בקהילות אשכנז במאות שע ברו ולמעשה הינ קהילות־ישראל נהוגות כיום. מותרו: אי יחיר, לפי המסורת הזו. מובא כשי רות לציבור הגברים מבית־גנזיו של ר' יצחק מאיר, לזכרו ר' יצחק לייב רענגרס, שכבוד גדול בנחיל לתורת־ישראל.

סדר הכנסת ספר תורה לבית הכנסת

א. מצות עשה על כל איש ואיש לכתוב ספר תורה, ואפילו הניחו לו אבותיו ספר תורה, מצוה לכתבו משלו, שנאמר (דברים לא, יט) "ועתה כתבו לכם השירה הזאת", ואם אי אפשר לו לכתבו בעצמו, צריך שישכור מי שיכתבו לו. אן יקנה ספר תורה מספר מוחה וירא שמים מדבים, ורמב"ם ספר"מ־מצוה י"ד: ראש הלכות ספר תורה.

ב. מצוה לייחר לספר תורה מקום מכובד, ולכבודו ולתיודו בכבוד היתר גדול שבעולם (ר מב"ם סוף הלכות ס"ת). ומקומו המכובד של ספר תורה הוא בארון קודש הימחר לכך בבית הכנסת. וכשהציבור קוראים בו הרי הו ממובי הדברים.

ג. מנהג ותיק בשמכנסים ספרי תורה לבית הכנסת, מובילין אותו למקומו בתהלוכה של בבוד־רב פאר וחמון תוגג בשירות (תשבחות), זכר לדבר (דברים לא, בג) "לקח את ספר התר רה הזה ושמתם אותו", וגו'.

(כתב בספר נוהג כצאן יוסף הל': מנהג קהילת קודש פרנקפורט, בלילה שלפני נתינתו לבית הכנסת מתאספים עשרה לומדים לביתו של בעל הבית שהוס"ת נתרם עליידי הלומדים כל הלילה באותו חדר שבו נמצא ספר התורה).

ד. לפי הוראת בית דין הגדול לכל מקהלות האשכנזים בירושלים:

1. מתאספים במקום שממנו מוליכים את הספר תורה־לבית הכנסת, האומרים שיהיה תש בותת ודברי תורה בשבח התורה, לומדיה ומחזיקים. ומה טוב אם יש שם חזן ומקהלה, או תז מורת, שכל המרבה בשבח ובבוד המאורע דרי זה משובח, ופלבך שיכוון לבו לשמים.

2. בספר תורה חדש מנהג ישראל שהסופר מניח בסיומו במה תיבות חלולות, ומכבדין את התרם והמשתתפים בחג'נה במילוי האותיות בדיו, שכל המניח קסף תורה, אפילו את אחת, הרי הוא כאילו מתנו טולו (רמב"ם הל' ס"ת שם).

ויש שמהדירין אחר את הנמצאת בשטן הפרשי של המעלה אחת מהאותיות.

3. מובילים את ספר התורה תחת חופה של בבוד, עשירה ד' כלונסאות ועליהן פרוסה טרד כת נאה.

4. לפני החופה הולכה שורה של נושאי אבוקות דולקות, ומשני צדי החופה מאחריה שר רות שורות של נושאי נרות דולקים, וכל ל"עגני כבוד", ושרים כי נר מצוה ותורה אור, שישו ושמחו בשמחת תורה ושירי כבוד ותהלה אחריהם.

5. בצאת התהלוכה עם ספר התורה מן הבית, מכריז החזן: הבו לה' כבוד ועז, הבו לה' כבוד שמו בהדרת קודש הבו ונהלך כבוד לתורה.

וחלה התהלוכה אומר החזן: ויהי בנסוע הארן ויאמר משה קומה ה' ויפרצו אויביך וינוסו משניאך מפניך. חן לקהל: אתה הקים תרחם ציון תבנה חומות ירושלים. חזן ושאל: כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים.

7. מכבדים אחר הנכבדים בנשיאת ספר התורה תחת החופה ובמשך התהלוכה מכבדים כמה נכבדים וליפות (מתב בשו"ת מהר"י אסאד (חיו"ד סימן רעז) מן הנכון שישאו כהנים ולויים הס"ת לבית הכנסת, כמו שעשה דוד המלך בארון הברית).

8. המתכבד בנשיאת הספר נוטלו בימינו ואומר: ה' מסיני בא זרח משעיר למו הופיע מהר פארן ואתא מרבבות קדש מימינו אש דת למו. ומנשק את ספר התורה.

9. בשעה שהולכים רוקדים ושרים פסוקים מתאימים כגון "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", "לי מצינן תורה", וכיוצא באלה.

10. בשיש ספרי תורה בבית הכנסת שלשם מכניסים ס"ת החדש, נוטלים כל ספרי התורה מקיסוס בכלי קודש, ויוצאים חוץ לחופה לקבלת פני ספר תורה חדש.

11. מרליקים בבית הכנסת שתים־עשרה נרות ומיד כשנבנסים עם ספרי התורה שרים: "ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל".

12. הגיעו לבית הכנסת, הכל עומדים חזן וקהל אומרים פסוק פסוק:

לדוד מזמור לה' הארץ ומלואה תבל וישבי בה. כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה. מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו. נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי ולא נשבע לרמה. ישא ברכה מאת ה' וצדקה מאלקי ישעו. זה דור דורשיו מבקשי פניך יעקב סלה.

13. מכבדים מכובד בפתיחת שער ארון קודש, האומרים חזן וקהל פסוק פסוק: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד. מי זה מלך הכבוד ה' עזוז וגבור ה' גבור מל חמה. שאו שערים ראשיכם ושאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד. מי הוא זה מלך הכבוד ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה.

אומרים חזן וקהל: ויהי בנסוע, שמע ישראל, אחד אלקינו, גדול, יהללו, מקבלים לשים את ספר התורה בארון הקודש האומרים "ובנוחו" יעלינו לשבח.

schiffs@013.net.il

עורך המוסף: הדר רביד • Email: hadar900@012.net.il • עיצוב גרפי: עפרה נתן ■ תגובות: ת.ד. 57010 תל־אביב, 61570